

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/125/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2316209104
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniel Ilavský
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2316209104.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Daniela Ilavského a sudcov Mgr. Jozefa Mačejca a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v právnej veci žalobcu: X. Q., nar. XX.X.XXXX, adresa trvalého pobytu C. K. č. XXX, zast. splnomocnencom: METIS Legal, s.r.o., IČO: 47 242 159, adresa sídla Bratislava, Karadžičova 10, proti žalovanému: Unikredit, s.r.o., IČO: 36 239 844, adresa sídla Galanta, Mierová 1432/57, zast. splnomocnencom: Advokátska kancelária FARDOUS PARTNERS, s.r.o., IČO: 47 241 543, adresa sídla Šaľa, Hlavná 6, o určenie neplatnosti zmluvy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 19. apríla 2018 č.k. 17C/220/2016-167 takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa vo výroku I., II. a III. potvrdzuje a vo výroku IV. ruší a v tejto časti sa vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1 Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie určil, že Zmluva o úvere zo dňa 21.5.2008 uzatvorená medzi žalovaným ako veriteľom a neb. V. Q., nar. X.X.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. K. č. XXX, ako dlžníkom, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 663,88 eur, je neplatná (výrok I.), že Dodatok k Zmluve o úvere zo dňa 20.1.2009 uzatvorený medzi žalovaným ako veriteľom a neb. V. Q., nar. X.X.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. K. č. XXX, ako dlžníkom, predmetom ktorého bolo poskytnutie ďalšieho úveru vo výške 3.225,54 eur, je neplatný (výrok II.) a že Zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zo dňa 21.5.2008 uzatvorená medzi žalovaným ako nadobúdateľom a neb. V. Q., nar. X.X.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. K. č. XXX, ako prevodcom, predmetom ktorej bol zabezpečovací prevod nehnuteľností vedených v Katastri nehnuteľností Okresného úradu Galanta, katastrálny odbor, okres Galanta, obec C. K., kat. územie C. K., zapísaných na LV č. XXXX - rodinný dom so súpisným číslom XXX, postavený na pozemku parcela reg. "C" č. 2818/192 o výmere 428 m² - zastavené plochy a nádvorcia a na LV č. XX - parcela reg. "C" č. 2818/9 o výmere 1010 m² - záhrada a parcela reg. "C" č. 2818/192 o výmere 428 m² - zastavané plochy a nádvorcia, je neplatná (výrok III.).

1.2.1 Z vykonaného dokazovania mal za dokázané:

Právny predchodca žalobcu V. Q., nar. X.X.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom K. K. XXX, ako dlžník a žalovaný ako veriteľ, uzatvorili dňa 21.5.2008 Zmluvu o úvere a následne dňa 20.1.2009 dodatok k tejto zmluve. Zároveň dňa 21.5.2008 právny predchodca žalobcu, V. Q., ako vlastníka a prevodcu a žalovaný ako nadobúdateľ, uzatvorili Zmluvu o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a to tak, ako je to popísané v žalobe a následných vyjadreniach oboch strán sporu.

1.2.2 Predmetom Zmluvy o úvere zo dňa 21.5.2008 bolo poskytnutie úveru vo výške 20.000,- Sk (663,88 eur). Podľa článku I bod 2, úver spolu s dohodnutým navýšením vo výške 36.000,- Sk, z ktorého 50% predstavuje úrok a 50% náklady na vypracovanie a uzatvorenie tejto zmluvy, vrátane všetkých činností

s tým spojených, činil voči dlžníkovi pohľadávku vo výške 56.000,- Sk (1.858,86 eur). Splatnosť úveru bola dohodnutá do 21.5.2011 (čl. II bod 1) podľa splátkového kalendára uvedeného v čl. IX. zmluvy a to tak, že 1. až 35. splátka bola stanovená vo výške 1.000,- Sk vždy k 21. dňu v mesiaci od 21.6.2008 do 21.4.2011, čo predstavovalo splátku úrokov a posledná, 36. splátka, bola splatná dňa 21.5.2011 vo výške istiny úveru a poslednej splátky úrokov vo výške 21.000,- Sk. RPMN úveru bola 60%.

1.2.3 Predmetom Zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zo dňa 21.5.2008 bolo zabezpečenie uspokojenia pohľadávky veriteľa zo Zmluvy o úvere zo dňa 21.5.2008.

1.2.4 Dodatok k Zmluve o úvere zo dňa 20.1.2009 vo svojom čl. I uvádza:

1. Veriteľ poskytol dlžníkovi úver vo výške 663,88 eur /20.000,- Sk/, ktorý je splatný do 21.5.2011, zostatok istiny uvedeného úveru je 524,46 eur.
2. Veriteľ poskytol dlžníkovi na jeho žiadosť ďalší úver vo výške 3.225,54 eur, spolu poskytol veriteľ dlžníkovi úver vo výške 3.750,- eur, splatnosť tohto úveru je do 21.1.2010.
3. Dlžník uhradí veriteľovi za poskytnutý úver ročný úrok vo výške 33%, t. j. 1.237,32 eur za rok, RPMN 33%. Dlžník je povinný uhradiť do termínu splatnosti úver s dohodnutým úrokom, spolu 4.987,32 eur. Dlžník bude splácať poskytnutý úver podľa nižšie uvedeného splátkového kalendára.
4. Dlžník na zabezpečenie splatenia úveru poskytnutého dňa 21.5.2008 previedol na veriteľa svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zapísaným na Správe katastra Galanta na LV č. XX a LV č. XXXX, katastrálne územie C. K.. Toto zabezpečenie sa vzťahuje rovnako na splatenie úveru spolu s dohodnutým príslušenstvom podľa tohto dodatku.
5. Ustanovenia predchádzajúcej zmluvy o úvere zo dňa 21.5.2008, ktoré nie sú dotknuté týmto dodatkom, platia v pôvodnom znení.

Podľa čl. II Dodatku:

1. Ak bude dlžník v omeškaní so zaplatením niektorej splátky, alebo uhradí nižšiu splátku ako je splátka dohodnutá v splátkovom kalendári, je veriteľ oprávnený účtovať mu zmluvnú pokutu vo výške 1,5% z poskytnutého úveru.
2. Ak dlžník v dohodnutom termíne úver nevráti, veriteľ je oprávnený dlžníkovi účtovať zmluvnú pokutu vo výške 0,15% z celkovej dlžnej sumy za každý deň omeškania, a to až do jej uhradenia dlžníkom.

V poslednej časti dodatku bol potom uvedený splátkový kalendár, na základe ktorého úver mal byť splatený v dvanástich mesačných splátkach počnúc dňom 21.2.2009 a končiac dňom 21.1.2010. Prvých 11 splátok bolo dohodnutých vo výške 53,11 eur a posledná, dvanásť splátka, bola dohodnutá vo výške 4.403,11 eur.

1.2.5 Všetky vyššie uvedené právne úkony uzatváral žalovaný, ktorý však používal obchodné meno nasledovne:

Unifrost, s.r.o. - od 24.10.2000 do 3.3.2009

Unikredit, s.r.o. - od 4.3.2009 doposiaľ.

1.3 Vec právne posúdil ako nárok spotrebiteľa domáhať sa v súdnom konaní určenia, či tu právo je alebo nie je - určenia neplatnosti zmluvy podľa § 137 c) C.s.p. (zákon číslo 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení účinnom od 1. júla 2016), § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods.1, § 54 ods.1 a 2 O.z. (zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení jeho neskorších zmien a doplnení), § 3 ods. 1 a 2, § 4 ods. 1 - 4, ZoSÚ2001 (zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov) a § 11 ods. 4 ZoSÚ2010 (zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a dospel k záveru, že nárok žalobcu uplatnený v tomto konaní (okrem nároku v časti späťvzatej žaloby) je dôvodný a preto žalobe v celom rozsahu vyhovel.

1.4 Za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 O.z. treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi (Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo 137/2003). Dojednanie úrokov pri peňažnej pôžičke podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka v neprimeranej výške je v

rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 O.z.). Pri posúdení primeranosti dojednanej výšky úrokov pri peňažnej pôžičke treba prihliadnuť na celkové okolnosti úkonu, jeho pohnútky a účel, ktorý sledoval, ako aj porovnať dojednaný úrok s úrokovou mierou obvyklou z praxe peňažných ústavov (Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo 57/2005).

1.5 V konaní o určenie neplatnosti zmluvy súd preskúmava zmluvu zo všetkých hľadísk, na ktoré Občiansky zákonník viaže všeobecnú platnosť právnych úkonov (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka). Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva bez ďalšieho zo zákona a hľadá sa naň, ako keby nebol urobený, táto neplatnosť nemôže byť zhojená dodatočným schválením a nemôže sa konvalidovať ani dodatočným odpadnutím dôvodu neplatnosti. Absolútne neplatný právny úkon nespôsobí právne následky ani v prípade, že na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Pri posudzovaní dôvodov neplatnosti zmluvy je potrebné rozlišovať medzi dôvodmi neplatnosti, ktoré musia byť účastníkom tvrdené (napr. nedostatok slobody, vážnosti, rozpor s dobrými mravmi, prípadne omyl) a ostatnými, ku ktorým súd prihliada z úradnej povinnosti (nedostatok formy, neurčitost', nespôsobilosť subjektu zmluvu uzavrieť, rozpor so zákonom a pod.).

1.6 V zmluve o zabezpečovacom prevode práva absentujú podstatné náležitosti, viažuce sa k predmetu tohto právneho úkonu z hľadiska určenia spôsobu, ktorým by sa mala naplniť uhradzovacia funkcia zaisťovaného prevodu práva, resp. akým spôsobom sa má vykonať speňaženie zaisteného prevodu práva a v akom rozsahu má právo dlžník na vyplatenie rozdielu (v zmluve sa v čl. VI. v druhom odseku uvádza, že „...ak dosiahnutý výťažok z predaja prevyší zabezpečenú pohľadávku veriteľa spolu s príslušenstvom po odpočítaní nevyhnutne účelne vynaložených nákladov v súvislosti s výkonom zabezpečovacieho prevodu, veriteľ vydá bez zbytočného odkladu túto časť výťažku dlžníkovi ...“, pričom nijako nie sú špecifikované účelne vynaložené náklady ani rozsah výťažku z predaja). Je nepochybné, že ani pre platnosť tohto druhu zmlúv, nemôže prísť k obchádzaniu všeobecných náležitostí uvedených v § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka (Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo 208/2010).

1.7 Pokiaľ žalovaný namietal, že žalobca sa nemôže domáhať určenia neplatnosti zmluvy, nakoľko to § 137 C.s.p. neumožňuje, súd poukazuje na § 11 ods. 4 ZoSÚ2010, podľa ktorého sa spotrebiteľ môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

1.8 Aj keď podľa slovenskej právnej úpravy nebola v čase uzatvorenia právnych úkonov civilnoprávna úžera explicitne upravená, odporuje dobrým mravom a ustanoveniu § 39 O.z.. Absolútne neplatným právnym úkonom je aj úver, poskytnutý pri zneužití tiesne alebo aj ľahkovážností za neprimerané protiplnenie (úroky, poplatky). Súd nemohol prehliadnuť fakt, že žalobca postupoval nedbanlivo, ak dostatočne neoveril životné náklady, dlhy a celkovú bonitu spotrebiteľa úverovej služby. V predmetnej veci sa stala predmetom súdnej kontroly z hľadiska princípov absolútnej neplatnosti právnych úkonov zmluva o úvere zo dňa 21.5.2008 v znení dodatku zo dňa 20.1.2009, podľa ktorej žalovaný nebankový subjekt poskytol neb. V. Q. na úver pôvodne 663,88 eur za poplatok 1.194,98 eur (t. j. poplatok vyšší ako samotný úver), teda v prepočte na ročné vyjadrenie ceny úveru per annum ide o úver za cenu viac ako 100%. Už len samotná skutočnosť, že cenu úveru vyjadruje trojciferné číslo je zarážajúca a odôvodňujúca zvýšenú pozornosť z hľadiska prvkov úžery a vadnosti právneho úkonu. Okrem zjavne neprimeranej ceny úveru sprevádzali predmetný úverový vzťah neštandardné okolnosti. Zarážajúcim o. i. je fakt, že úver mal byť splácaný najskôr 1. až 35. splátkou stanovenou vo výške 1.000,- Sk vždy k 21. dňu v mesiaci od 21.6.2008 do 21.4.2011, čo predstavovalo splátku úrokov a posledná, 36. splátka, bola splatná dňa 21.5.2011 vo výške istiny úveru a poslednej splátky úrokov vo výške 21.000,- Sk. Istina úveru tak mala byť splatená jedinou splátkou v celosti spolu aj s poslednou splátkou úrokov. Takýto postup jednoznačne potom smeroval k tomu, aby si žalovaný pripravil „pôdu“ pre využitie práva vyplývajúceho zo zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva. Takýmto postupom sa úplne popiera účel úveru a reálne je tento podľa takto koncipovanej zmluvy splatný jednorazovo.

1.9 Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že sú dané viaceré dôvody pre vyslovenie absolútnej neplatnosti takéhoto právneho úkonu a keďže je neplatná táto zmluva o úvere ako základná zmluva zo dňa 21.5.2008, musí byť neplatný aj dodatok (z 20.1.2009) k nej, nakoľko sa viaže na pôvodnú zmluvu z 21.5.2008. Navyše dodatok len konštatuje, že sa úver navýšil, dodatok však neobsahuje náležitosti zmluvy o úvere, je zmätočný v časti počítania úrokov, navyše úplne nepochopiteľne, napriek vyššiemu úveru, skracaje dobu splatnosti z pôvodného termínu 21.5.2011 na termín 21.1.2010 (t. j. o viac ako

rok), pričom je tu opäť splatnosť istiny úveru dohodnutá na poslednú - 12.tu splátku jednorazovo, čo je pre spotrebiteľa jednoznačne likvidačné a opäť to potvrdzuje tú úvahu, že žalovaný si tak len pripravoval pôdu pre realizáciu Zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva.

1.10 V čl. VI. Zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva je hneď v prvej vete uvedené, že hodnota zabezpečeného prevodu je 500.000,- Sk (16.596,96 eur). Podľa žalobcom predloženého znaleckého posudku (č. 10/2018 vypracovaný znalcom Ing. Annou Pappovou) však bola všeobecná hodnota zabezpečených nehnuteľností v dobe uzatvorenia Zmluvy o úvere a Zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva až 85.100,- eur, t. j. 5-násobne vyššia a teda neprimerane vysoká vzhľadom na pohľadávku, ktorá mala byť zabezpečená (663,88 eur). Takáto zmluva jednoznačne svojím obsahom ako aj účelom odporuje zákonu a zároveň sa prieči dobrým mravom, preto nemôže požívať právnu ochranu a súd na ňu prihliada ako na absolútne neplatný právny úkon a to aj v prípade, že by zabezpečovala pohľadávku žalovaného v zmysle dodatku k zmluve o úvere, ktorým sa úver navýšil na 3.750,- eur. Uvedené platí aj pre prípad, keby nehnuteľnosti mali hodnotu 16. 596,96 eur; s takouto výškou sa však súd nemôže stotožniť vzhľadom na predložený znalecký posudok.

1.11 Vo vzájomných súvislostiach potom súd dospel k záveru o absolútnej neplatnosti Zmluvy o úvere zo dňa 21.5.2008 uzatvorenej medzi žalovaným ako veriteľom a neb. V. Q., nar. X.X.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. K. č. XXX, ako dlžníkom, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 663,88 eur, Dodatku k Zmluve o úvere zo dňa 20.1.2009 uzatvoreným medzi žalovaným ako veriteľom a neb. V. Q., ako dlžníkom, predmetom ktorej bolo poskytnutie ďalšieho úveru vo výške 3.225,54 eur, ako aj Zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zo dňa 21.5.2008 uzatvorenej medzi žalovaným ako nadobúdateľom a neb. V. Q..

1.12 Samozrejme zmluvy musia byť chránené a dlhy sa majú platiť. Na druhú stranu, vo férovom demokratickom štáte, ktorý je založený na zásadách spravodlivosti, nie je možné pripustiť takýto nemravný obchod s chudobou. Nie je možné schváliť taký obchod, ktorým je možné človeka pripraviť o nehnuteľnosť za cenu, ako to bolo dojednané v tomto prípade. Jedným zo znakov úžery je tieseň. Pri rozhodovaní, či bola zmluva uzavretá v tiesni, potom súdy nemajú hodnotiť to, ako sa dlžník dostal do zlej finančnej situácie a aká bola jeho platobná morálka, ale to, ako dlžník zmluvu vnímal a či veriteľ nezneužil jeho problémy k presadeniu neférových podmienok. Ohľadne neplatnosti úverovej zmluvy podľa § 37 ods. 1 O.z. a § 39 O.z. súd poukazuje aj na Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne pod sp. zn. 17Co 313/2010, v ktorom je uvedené, že ak si veriteľ uplatňuje úroky z omeškania viac ako trojnásobne vyššie v porovnaní s bankovými subjektmi v porovnateľnom období, týkajúcich sa úverov pre fyzické osoby, potom takýto právny úkon je absolútne neplatný pre rozpor s dobrými mravmi. Navyše, pokiaľ zmluva neobsahuje dojednanie o spôsobe určenia výšky dohodnutých úrokov z úveru, tak trpí takáto časť právneho úkonu vadou, ktorá je sankcionovaná absolútnou neplatnosťou podľa § 37 ods. 1 O.z.. Ďalej Krajský súd v Prešove v rozsudku pod sp. zn. 6Co 11/2010 ustálil, že zmluvná pokuta 0,1% p.d. spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, ak zabezpečuje pohľadávku dodávateľa na zaplatenie kúpnej ceny pri súčasnom dojednaní výhrady vlastníctva k predávanému tovaru, pretože v jednom okamihu zvýhodňuje dodávateľa tak, že má vlastníctvo k tovaru, popritom prijíma ekvivalent hodnoty tovaru v podobe peňažných prostriedkov, ktoré môže ďalej investovať a pri omeškaní má právo na zákonné úroky z omeškania (analogicky v tomto prípade pohľadávka bola zabezpečená Zmluvou o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a zmluvná pokuta bola dohodnutá vyššia). Najvyšší súd Slovenskej republiky, ale aj Najvyšší súd Českej republiky uzavreli, že nie každá dohoda o úrokoch pri úvere je akceptovateľná (porov. uznesenie NS SR 1MCdo 1/09, rozsudok NS ČR 21Cdo 1484/2004). Ak sa poskytujú spotrebiteľovi drobné úvery za podstatne vyššiu cenu oproti bankám a jedným úverom spláca predchádzajúci úver, zo strany spotrebiteľa úverovej služby je dôvodná úvaha nielen o jeho tiesni, ale aj o jeho ľahkovážnom prístupe. Na strane veriteľa sa však jedná o nezodpovedný prístup bez odbornej starostlivosti, ktorý nemôže zostať bez povšimnutia. Súdy už judikovali, že aj ľahkomyseľnosť dlžníka je kvalifikačným kritériom úžery (napr. Krajský súd v Prešove vo veci 3Co/3/2011). Kvalifikačné kritériá úžery nie je možné taxatívne uzavrieť. Pre porovnanie, podľa rakúskej právnej úpravy je „neplatný právny úkon, ak niekto využije ľahkomyseľnosť, stav núdze, slabomyseľnosť, neskúsenosť, alebo rozrušenie mysle niekoho iného takým spôsobom, že sebe alebo tretej osobe za poskytnutie plnenia nechá sľúbiť alebo poskytnúť protiplnenie, ktorého majetková hodnota je vo vzťahu k plneniu v nápadnom nepomere (§ 879 ABGB ods. 2 č. 4)“. Vzhľadom na nedostatok explicitnej úpravy tzv. civilnoprávnej úžery sa dá judikatúrou dosiahnuť rovnaký výsledok. Civilnoprávna úžera spôsobuje neplatnosť právneho úkonu v

celom rozsahu pre rozpor s dobrými mravmi (NS ČR 21Cdo 1484/04), pretože sa poskytuje úver pri nadvláde veriteľa za úžernú cenu úveru. Pri zjavnom využití aj ľahkovážnosti dlžníka stačí, že k využitiu nadvlády nad dlžníkom dôjde aj čo len z nedbanlivosti (KS v Prešove 3Co 3/2011).

1.13 V predmetnej veci ide o cenu úveru 180% p. a. (36.000,- Sk/20.000,- Sk x 100; Zmluva o úvere z 21.5.2008 ako základný právny úkon, na ktorý nadväzujú ďalšie právne úkony) a súd túto extrémnu až úžernú odplatu za úver považuje za dôvod absolútnej neplatnosti úveru bez ďalšieho. Tak neprímeraná odplata za úver ohrozuje najmä sociálne slabšie obyvateľstvo a úverový právny úkon za takéto úžerné protiplnenie je ťažko možné podrobiť moderácii. Z celospoločenského hľadiska sú takéto úverové praktiky nebezpečné v súvislosti s neprímeraným úverovým zaťažením obyvateľstva. Pre porovnanie nemecká judikatúra stabilizovala závery o úplnej neplatnosti úveru, ak boli dohodnuté úroky vyššie ako 12% nad priemer na trhu (BGR AZ: XI. ZR 252/89). Pri dojednaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke a dohodu o úrokoch z tejto pôžičky často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprímerané až úžerné úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. apríla 2012, sp. zn. 5Cdo 26/2011).

1.14 O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi voči žalovanému priznal náhradu trov konania vo výške 100% s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením. Takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. a vecne potrebou priznania plnej náhrady trov konania žalobcovi pre jeho plný úspech v spore.

2.1 Takýto rozsudok napadol riadnym a včasným odvolaním žalovaný s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, vniac súd prvej inštancie, že tento nesprávne zistil skutkový stav, vec nesprávne právne posúdil a zároveň porušil právo žalovaného na spravodlivý proces.

2.2 Pokiaľ súd prvej inštancie prípustnosť určovacej žaloby posúdil podľa § 11 ods. 4 zákona číslo 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch aplikoval na skutkový stav nesprávny predpis - právny predpis, ktorý v čase uzatvorenia zmlúv, ktorých určenia neplatnosti sa žalobca domáha neexistoval. Žalovaný preto zotrváva na svojej námietke, že žalobca sa v predmetnom konaní nemohol úspešne domáhať požadovaného určenia právnych skutočností.

2.3 Nesprávny je záver súdu prvej inštancie, že žalovaný postupoval nedbanlivo, keď dostatočne neoveril životné náklady, dlhy a celkovú bonitu spotrebiteľa úverovej služby (právneho predchodcu žalobcu). Žalovaný na pojednávaní predložil súpis splátok úveru, ktoré boli z úveru poskytnutého v máji 2008 riadne a bez problémov splácané do januára 2010, je teda zrejmé, že v čase poskytnutia úveru nebolo postupované nedbanlivo a bonita spotrebiteľa bola v čase poskytnutia úveru posúdená správne, a až neskôr prišlo u neho k zmene jeho životnej a finančnej situácie, ktorá mu už splácanie splátok úveru ďalej neumožnila. Žalovaný aj preto namieta, rovnako ako to namietal už v priebehu konania, že dôkaznými prostriedkami vykonanými pred súdom neboli produkované žiadne dôkazy, ktoré by akokoľvek preukazovali tiesnivé okolnosti a prvky ľahkovážnosti na strane právneho predchodcu žalobcu a nedbanlivý postup na strane žalovaného. Vzhľadom na uvedené žalovaný považuje skutkové zistenia súdu prvej inštancie o tiesnivých okolnostiach na strane právneho predchodcu žalobcu a o jeho ľahkovážnosti za nesprávne, nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní.

2.4 Nesprávnym je aj skutkové zistenie súdu týkajúce sa ceny úveru, ktorá podľa jeho názoru mala byť v danom prípade viac ako 100% per annum (teda v ročnom prepočte), pričom už sama skutočnosť, že cenu úveru vyjadruje trojčiferné číslo má byť zarážajúca a odôvodňujúca zvýšenú pozornosť z hľadiska prvkov úžery a vadnosti právneho úkonu. Pritom splatnosť úveru poskytnutého na základe

Zmluvy o úvere totiž bola 3 roky od poskytnutia úveru, na ktoré roky je pri ročnom prepočte ceny úveru potrebné prihliadať, čo súd neurobil. Ak by tak urobil, zistil by, že cena úveru per annum, teda pri ročnom prepočte, by pri pomere výšky poskytnutého úveru a výšky dohodnutej odplaty (poplatok + úrok) predstavovala 60% $[(1194,98:3):663,88 \times 100]$ z výšky poskytnutého úveru. Okrem tohto nesprávne zisteného skutkového stavu týkajúceho sa výšky odplaty úveru poskytnutého na základe Zmluvy o úvere, súd sa v napadnutom rozsudku žiadnym spôsobom nevysporiadal s argumentáciou žalovaného, ktorý poukazoval na skutočnosť, že v čase uzavretia zmluvy o úvere, teda v 2. kvartáli roku 2008, boli v platnosti údaje o novoposkytnutých spotrebiteľských úveroch za 1. kvartál roku 2008 zverejňované Ministerstvom financií Slovenskej republiky, podľa ktorých pre spotrebiteľské úvery so zabezpečením vo výške do 50.000,- Sk so splatnosťou od 1 roka do 5 rokov (teda obdobné úvery) bola priemerná hodnota RPMN (teda ročný prepočet ceny úveru) vo výške 68,13%, a teda vyššia, ako tomu bolo v prípade Zmluvy o úvere. Maximálna výška odplaty za poskytnutie tohto typu úveru, ktorá v zmysle § 3 ods. 10 zákona č. 258/2001 Z.z. v spojení s neskorším nariadením Vlády SR č. 238/2008 Z.z. (nariadenie nadobudlo účinnosť až po uzavretí Zmluvy o úvere) nemohla presiahnuť dvojnásobok tejto priemernej hodnoty RPMN (čo by bolo 136,26%) a zároveň nemohla presiahnuť štvornásobok váženého priemeru priemerných hodnôt RPMN a priemernej úrokovej miery za všetky typy spotrebiteľských úverov (t.j. 112,52%) bola v 2. kvartáli roku 2008 vo výške 112,52%, čo napokon uvádzala i žalobkyňa vo svojej žalobe (v prípade úveru na základe Zmluvy o úvere by to bola odplata vo výške 747 eur); pričom ak pri poskytnutí spotrebiteľského úveru bola dohodnutá odplata prevyšujúca túto hranicu, samotný zákon č. 258/2001 Z.z. určil v § 3 ods. 11 i právny následok takého dojednaní, ktorým bola jeho neplatnosť v tej časti, v ktorej túto hranicu prevyšoval, za predpokladu, že sa ten, kto bol týmto dojednaním dotknutý, neplatnosti dovoľá, teda tzv. relatívnu neplatnosť. Tým, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nedáva žalovanému odpoveď na jeho argumentáciu, teda prečo v prípade zistenia, že v Zmluve o úvere bola dohodnutá vyššia odplata za poskytnutie úveru, ako to povoľoval vtedy platný a účinný zákon č. 258/2001 Z.z., neaplikoval na vec § 3 ods. 11 citovaného zákona, ktorý sankcionoval zmluvu o spotrebiteľskom úvere v tej časti, v ktorej sa priečila § 3 ods. 10 citovaného zákona relatívnou neplatnosťou, ale namiesto toho určil absolútnu neplatnosť Zmluvy o úvere, porušil práva žalovaného na spravodlivý proces.

2.5 Záver o rozpore Zmluvy o úvere s dobrými mravmi napokon súd v bode 35. odôvodnenia dopĺňa o skutočnosť nerovnomerných splátok, keď právny predchodca žalobkyne mal poskytnutý úver splatiť v 36. splátkach s tým, že prvých 35 splátok malo byť vo výške 1.000,- Sk a posledná vo výške 21.000,- Sk, ktorú skutočnosť považuje za zarážajúci fakt, ktorý podľa názoru súdu mal viesť k pripraveniu pôdy zo strany žalovaného na výkon práva zo Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva. I tieto závery súdu sú bez akejkoľvek opory vo vykonanom dokazovaní a sú len jeho nepodloženými špekuláciami. Žalovaný už v priebehu konania poukazoval na skutočnosť, že vracanie úveru v rovnomerných splátkach nie je pravidlom; žiadny právny predpis neupravuje, že poskytnutý úver sa má splácať v rovnomerných splátkach. Práve naopak, zákon vychádza z toho, že dlžník je povinný úver vrátiť v celosti, iba ak sa s veriteľom dohodne na plnení svojej povinnosti v splátkach, je pre plnenie tejto povinnosti určujúci splátkový kalendár. A už vôbec zákon účastníkov nelimituje v tom, ako bude nastavený splátkový kalendár. Preto žalovaný nerozumie a z odôvodnenia napadnutého rozsudku sa to ani nedozvedá, prečo by splátkový kalendár v danom prípade nastavený s vyššou poslednou splátkou mal byť „zarážajúci“ a už vôbec nie, ako súd dospel k záveru, že týmto splátkovým kalendárom si žalovaný pripravoval pôdu na výkon práva zo Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva. Predsa v konaní bolo preukázané, že žalovaný doposiaľ, t.j. ani po 10 rokoch od uzavretia zmluvy, výkon tohto práva nerealizoval, teda nehnuteľnosť, ktorou bol záväzok právneho predchodcu žalobkyne zabezpečený, nespeňal a neuspokojil svoje peňažné nároky zo Zmluvy o úvere a Dodatku zmluvy o úvere. Skutkové zistenia súdu o snahe žalovaného pripraviť si pôdu pre výkon práva zo Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva teda vôbec nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, naopak, sú s ním v rozpore a preto ich nemožno považovať za správne.

2.6 Napokon súd prvého stupňa záver o absolútnej neplatnosti Zmluvy o úvere v bode 31. odôvodnenia rozsudku opiera i o rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo 57/2005, podľa ktorého dojednanie úrokov pri peňažnej pôžičke v neprimeranej výške je v rozpore s dobrými mravmi. Okrem toho, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozsudku vôbec nezaobrá výškou úroku dohodnutého v Zmluve o úvere, a teda z dôvodu, že mu absentuje skutkové zistenie v tomto smere, nemôže ani hodnotiť rozpor Zmluvy o úvere s dobrými mravmi z pohľadu výšky dojednaného úroku, žalovaný taktiež v súvislosti s označeným rozsudkom NS SR poukazuje na skutočnosť, že v danom rozsudku NS SR konštatuje,

že v rozpore s dobrými mravmi je výška úrokov predstavujúca približne dvadsaťpäťnásobok obvyklej úrokovej miery, pričom súd prvej inštancie nikde neuvádza, že v danom prípade by bolo zistené takéto prekročenie obvyklej úrokovej miery ani to, aká bola obvyklá úroková miera v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere.

2.7 Rozhodnutie o neplatnosti Dodatku k Zmluve o úvere odôvodňuje súd prvej inštancie len stručne v bode 36. odôvodnenia napadnutého rozsudku a to tým, že ak je neplatná Zmluva o úvere, je neplatný aj Dodatok k Zmluve o úvere. Dodatok sám neobsahuje náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere (teda zrejme nemôže byť posúdený ako samostatná zmluva o spotrebiteľskom úvere), je zmätočný v časti počítania úrokov. Tento záver súdu je však nepreskúmateľný, keďže súd neuvádza, aké náležitosti má zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovať, aby mohla byť posúdená ako platná, resp. aké náležitosti spôsobujúce jej neplatnosť v nej absentujú. Náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajú z § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. a subsidiárne z § 497 a nasl. OBZ. Zákon o spotrebiteľských úveroch však s absenciou náležitostí zmluvy vymenovaných v § 4 ods. 2 nespája nevyhnutne neplatnosť zmluvy (naopak, v prípade ak došlo k čerpaniu úveru na základe zmluvy, v ktorej absentujú niektoré náležitosti § 4 ods. 2, neplatnosť zmluvy v dôsledku tejto absencie v zásade neprichádza do úvahy; s absenciou niektorých náležitostí spája zákon bezúročnosť úveru, atď.) čo znamená, že záver o neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere nie je možné vyvodiť len zo zistenia, že Dodatok k Zmluve o úvere neobsahuje všetky náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere uvedené v § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z., ako to urobil súd prvej inštancie. Naopak, bolo povinnosťou súdu preskúmať Dodatok k Zmluve o úvere podľa jeho obsahu, zistiť, či tento Dodatok v prípade neplatnosti Zmluvy o úvere môže svojím obsahom predstavovať samostatnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a ak dospeje k záveru, že nemôže, potom aj uviesť prečo je tomu tak, a to s poukazom na absenciu konkrétnych náležitostí, ktoré by Dodatok obsahovať mal, avšak ich neobsahuje a svoj záver aj podradiť pod právnu normu, ktorá s absenciou takejto náležitosti spája právny následok neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, čo však súd prvej inštancie neurobil, podobne ako neuviedol, v čom má spočívať zmätočnosť tohto právneho úkonu v časti počítania úroku.

2.8 Vo vzťahu k súdom vyslovenej neplatnosti Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva žalovaný znova poznamenáva, že C.s.p. v § 137 pripúšťa určenie právnej skutočnosti (aj v konaniach začatých pred účinnosťou C.s.p.) len v prípade, ak táto možnosť žalobcovi vyplýva z osobitného hmotnoprávneho predpisu. Súd prvej inštancie napriek tomu, že tento záver evidentne akceptoval, nakoľko aj prípustnosť svojich prvých dvoch určovacích výrokov o neplatnosti Zmluvy o úvere a Dodatku k Zmluve o úvere opieral (aj keď podľa vyššie uvedeného názoru žalovaného nesprávne) o § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch ..., v prípade tretieho výroku a určenia neplatnosti Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva neoprel súd prvej inštancie prípustnosť takeého určenia o žiadne ustanovenie hmotnoprávneho predpisu, pričom je zřejmé, že ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. sa naň vzťahovať nemôže, keďže predmetom tohto zákona nie je úprava zmluvy o zabezpečovacom prevode práva. V bode 37. odôvodnenia rozsudku súd prvej inštancie na margo vyslovenej neplatnosti Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva uvádza, že s prihliadnutím na hodnotu predmetu zabezpečovacieho prevodu práva a zabezpečenej hodnoty táto zmluva svojím obsahom ako aj účelom odporuje zákonu a zároveň sa prieči dobrým mravom, avšak právne posúdenie tohto konštatovania, spôsob, akým k nemu súd dospel, v odôvodnení rozsudku úplne absentuje. Právny úkon odporuje zákonu, ak je s ním v priamom rozpore, čo s prihliadnutím na civilnoprávnu zásadu „všetko je dovolené, čo nie je zakázané“ znamená, že právnym úkonom, či už jeho obsahom alebo účelom, sa koná to, čo je zákonom zakázané. Súd prvej inštancie však vôbec neuviedol, v čom mal byť takýto zákonný zákaz porušený. Pokiaľ súd poukazoval na nepomer medzi výškou zabezpečenej pohľadávky a hodnotu predmetu zabezpečenia, Občiansky zákonník ani iný všeobecne záväzný predpis žiadny pomer, ktorý musí byť dodržaný pri uzatvorení zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, neustanovuje. Rovnako pokiaľ ide o konštatovanie súdu, že účelom Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva bolo pripraviť právneho predchodcu žalobkyne o nehnuteľnosť, žalovaný opakuje, že predmetná zmluva plnila zabezpečovaciu funkciu a žalovaný nikdy nepristúpil k speňaženiu predmetu zabezpečovacieho prevodu. Navyše, predmet zabezpečovacieho prevodu práva ostal i po uzatvorení zmluvy v plnom užívaní právneho predchodcu žalobkyne, do ktorého užívania žalovaný nijako nezasahoval. Rovnako tomu bolo aj po smrti právneho predchodcu žalobkyne, keďže aj žalobkyňa naďalej v plnom rozsahu užívala predmetnú nehnuteľnosť. Neexistujú preto ani také objektívne skutočnosti, z ktorých by súd mohol vyvodzovať záver, že Zmluva o zabezpečovacom prevode práva je v rozpore s dobrými mravmi. Pri právnom posúdení veci je potrebné brať do úvahy všetky okolnosti konkrétneho prípadu, čo však súd

prvej inštancie neučinil, uvedenými námietkami žalovaného týkajúcimi sa jeho počínania po uzatvorení Zmluvy o zabezpečovacom prevode práva sa vôbec nezaoberal, naopak, svoj záver oprel len o nepomer medzi výškou zabezpečenej pohľadávky a hodnotou predmetu zabezpečenia, čo je o to viac nepostačujúce, že zákon žiadne ustanovenie o pomere týchto dvoch hodnôt neupravuje. V kontexte uvedených skutočností potom celé rozhodnutie súdu prvej inštancie pôsobí nepresvedčivo až arbitrárne.

3. Žalobca odvolací návrh nepodal a vo svojom vyjadrení sa k odvolaniu žalovaného navrhol odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťal (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 365 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 C.s.p.) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C.s.p.), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 C.s.p.), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 C.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 C.s.p.), a dospel k záveru, že odvolaniu v rozsahu napadnutia výrokov I., II. a III. rozsudku nie je možné priznať úspech, keďže napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je v týchto výrokoch rozhodnutia vo veci samej vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 C.s.p., čo však neplatilo pre rozhodnutie o trovách konania (výrok IV.), kde odvolanie žalovaného bolo potrebné považovať za dôvodné.

5. Predmetom konania vedeného na Okresnom súde Galanta pod sp.zn. 17C/220/2016 je žaloba o určenie neplatnosti Zmluvy o úvere z 21.5.2008 v znení jej dodatku z 20.1.2009 a o určenie neplatnosti Zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zo dňa 21.5.2008, ktoré boli uzatvorené medzi žalovaným ako veriteľom/nadobúdateľom a neb. V. Q., zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. K. č. XXX ako dlžníkom/prevodcom.

6. S prihliadnutím na obsah podaného odvolania, predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnenú odvolaciu argumentáciu žalovaného bolo posúdiť, či súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a tak dospel k nesprávnemu záveru o prípustnosti žaloby o určenie právnej skutočnosti napriek tomu, že prípustnosť takejto žaloby nevyplýva z osobitného predpisu, ďalej či súd prvej inštancie dospel ku správnym skutkovým zisteniam o cene úveru a následne ku správne právnemu záveru o neplatnosti sporných právnych úkonov a to či už pre ich rozpor s dobrými mravmi (úverovej zmluvy v znení dodatku k nej), prípadne z dôvodu ich akcesority (zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vo vzťahu k úverovej zmluve) a nutnosti zdieľať osud takéhoto hlavného právneho úkonu.

7. Podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

8. Odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom tvrdeného nároku, ktorý v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam pre rozhodnutie vo veci podstatným skutkovým okolnostiam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho správny právny záver vo veci (o prípustnosti žaloby a dôvodnosti žalobcom uplatneného práva na určenie neplatnosti v žalobe špecifikovaných právnych úkonov pre rozpor hlavného záväzku s dobrými mravmi a nutnosti zdieľania osudu hlavného právneho úkonu / úverovej zmluvy v znení dodatku k nej / aj akcesorickým právnym úkonom / zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti/ práve z dôvodu jeho akcesority) s poukazom na § 387 ods. 2 C.s.p., odvolací súd odkazuje v samej podstate na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku (až na zrejmu nesprávnosť v uvedení ceny úveru v prepočte na jej ročné vyjadrenie). Aj

odvolací súd dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania každého z vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že žaloba žalobcu je v celom rozsahu dôvodná. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré primerane vysvetlil. Z pohľadu logiky a argumentačnej súdržnosti nebolo možné odôvodneniu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vytknúť závažné nedostatky. Pokiaľ ide o odvolacie námietky odvolací súd dodáva:

9.1 Nedôvodnou je námietka žalovaného o neprípustnosti konania o žalobe vzhľadom na jej predmet, nakoľko z obsahu spisu jednoznačne vyplýva že žaloba v prejednávanej veci bola doručená súdu prvej inštancie dňa 19.5.2016 a teda konanie začalo za účinnosti O.s.p. (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení jeho neskorších zmien a doplnení).

9.2.1 Podľa § 80 O.s.p. (účinného do 30.6.2016) návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä a) o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho), b) o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva; c) o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

9.2.2 Podľa § 137 C.s.p. (účinného od 1.7.2016) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

9.2.3 Podľa § 159 ods. 2 O.s.p. výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého.

9.2.4 Podľa § 228 ods. 1 C.s.p. výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnyimi nástupcami strán po právoplatnosti rozsudku, ak nie je ustanovené inak.

9.3 Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa určovacou žalobou domáha určenia neplatnosti úverovej zmluvy v znení jej dodatku a zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam ako dedič po zomrelom dlžníkovi a prevodcovi z dôvodu, že aktuálne je žalovaný v katastri nehnuteľností na LV číslo XXXX a LV číslo XX, katastrálne územie C. K. zapísaný ako dočasný vlastník nehnuteľností, ktoré by mali byť predmetom dedičstva po zomrelom dlžníkovi a prevodcovi - zomrelom V. Q., narodenom X.X.XXXX a zomrelom dňa XX.XX.XXXX, a to napriek tomu, že právne úkony, na základe ktorých došlo k takémuto zápisu žalovaného ako dočasného vlastníka sporných nehnuteľností bolo potrebné považovať za od počiatku neplatné, pre ich rozpor s dobrými mravmi. V dôsledku skutočnosti, že žalovaný je vedený ako dočasný vlastník predmetných nehnuteľností, tým je daný aj naliehavý právny záujem na určení neplatnosti predmetných zmlúv. V prípade úverovej zmluvy je takýto naliehavý právny záujem daný aj z dôvodu, že žalovaný si v rámci dedičského konania po poručiteľovi V. Q. prihlásil pohľadávku vo výške 15.823,21 eur, pričom výška tejto pohľadávky sa približuje hodnote nehnuteľnosti uvedenej zmluve o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a v dôsledku tejto skutočnosti na strane žalobcu existuje dôvodná obava, že v prípade, ak nezákonná pohľadávka žalovaného nebude v dedičskom konaní po poručiteľovi V. Q. uspokojená, tak zo strany žalovaného dôjde k výkonu zabezpečovacieho prevodu práva a k následnému speňaženiu nehnuteľnosti. Žalobca je toho názoru, že nehnuteľnosti by mali predstavovať aktíva pozostalosti. Jedine súdnym rozhodnutím sa odstráni priame ohrozenie právneho postavenia žalobcu a na odstránenie uvedeného právneho stavu nemá žalobca iný právny prostriedok.

9.4 Ako už bolo uvedené vyššie, predmetné konanie začalo za účinnosti procesnej normy - Občianskeho súdneho poriadku, pričom podľa v tom čase platného a účinného ustanovenia § 80 písm. c) O.s.p., sa mohol žalobca určovacou žalobou domáhať určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, avšak len za podmienky, že existoval naliehavý právny záujem žalobcu na tomto určení. Existencia naliehavého právneho záujmu v konkrétnom prípade bola v zmysle tohto ustanovenia procesným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby.

9.5 V zmysle ustálenej súdnej judikatúry, je naliehavý právny záujem na požadovanom určení daný spravidla vtedy, ak by bez tohto určenia bolo žalobcovo právo ohrozené, alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho postavenie právne neistým. Určovacia žaloba spravidla nie je opodstatnená, čo do naliehavého právneho záujmu, v prípadoch, keď možno žalovať priamo na splnenie povinnosti. Určovacia žaloba má preventívny charakter, je opodstatnená najmä v prípadoch, keď k porušeniu práva ešte nedošlo. Avšak aj v takých prípadoch ak je už porušenie subjektívneho práva dokonané bude daný naliehavý právny záujem na určení spravidla vtedy, ak určovacia žaloba vytvorí pevný právny základ medzi stranami a tak naplní svoj preventívny charakter - zabráni ďalším prípadným sporom medzi stranami.

9.6 Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide predovšetkým o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavosť nie je daná, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany tvrdeného práva. Súdna prax sa ustálila na názore, že určovacia žaloba je prípustná pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže prívodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu.

9.7 Tolerovanú prax pred 1.7.2016 (pred účinnosťou C.s.p.) možno demonštrovať na príklade: Zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností na kupujúceho bol vykonaný na základe neplatnej zmluvy. Predávajúci mohol žalovať kupujúceho, že je vlastníkom nehnuteľnosti (žaloba na určenie práva). Prax však pripúšťala aj žalobu, že kúpna zmluva je neplatná (žaloba na určenie právnej skutočnosti). V praxi sa však žaloby na určenie právnej skutočnosti (zvyčajne) pripúšťali vo všeobecnej rovine, ak žalobca preukázal na určení právnej skutočnosti naliehavý právny záujem. (Civilný sporový poriadok, Komentár, 2016, Nakladateľství C. H. Beck, Veľké komentáre, Števček, Ficová, Baricová, Mesiarkinová, Bajánková, Tomašovič a kol., str. 505)

9.8 S účinnosťou od 1.7.2016 O.s.p. nahradil nový procesný kódex, a to C.s.p.. Aktuálne platné a účinné ustanovenie § 137 C.s.p. pripúšťa možnosť podania žaloby o určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem s tým, že naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu (§ 137 písm. c/ C.s.p.), pripúšťa tiež žalobu o určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu (§ 137 písm. d/ C.s.p.). Aj podľa ustanovenia § 137 písm. c) C.s.p. je podmienkou prípustnosti žaloby na určenie, či tu právo je alebo nie je, naliehavý právny záujem žalobcu.

9.9 Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že v spotrebiteľskom právnom vzťahu daný typ žaloby (o určenie neplatnosti úverovej zmluvy a neplatnosti ďalších zmlúv závislých na takomto hlavnom záväzku) bol prípustný za účinnosti O.s.p. (spotrebiteľ mal právo vedieť či a aké záväzky mu vyplývajú zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) a je prípustný i za účinnosti C.s.p.. Okrem toho pokiaľ takáto žaloba podaná za účinnosti O.s.p. bola prípustnou žalobou, nie je možné následne počas konania o nej vyvodiť záver, že po nadobudnutí účinnosti C.s.p. sa stala neprípustnou, nakoľko takýto postup by sporovej strane neprípustne odňal skôr nadobudnuté práva na jej prejednanie v civilnom sporovom konaní.

10.1 Pokiaľ ide o námietku o nesprávnom závere súdu prvej inštancie o neplatnosti sporných právnych úkonov pre ich rozpor s dobrými mravmi odvolací súd dodáva:

Podľa § 3 ods. 1 O.z. výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

10.2 Na kategóriu dobrých mravov treba osobitný dôraz klásť pri spotrebiteľských zmluvách. Pojem dobré mravy Občiansky zákonník nedefinuje. Je tomu tak preto, lebo dobré mravy podliehajú spoločenskému vývoju, ale tiež preto, že vo všetkých jednotlivostiach by bolo ťažké ich vystihnúť. Vo všeobecnosti však možno hovoriť o pravidlách morálneho charakteru všeobecne platných v demokratickej spoločnosti, v ktorej sa uplatňuje a presadzuje vzájomná slušnosť, ohľaduplnosť a vzájomné rešpektovanie. Je to v podstate súhrn určitých etických a kultúrnych pravidiel v spoločnosti

všeobecne uznávaných. Činnosť namierenú proti uvedeným pravidlám možno označiť za činnosť proti dobrým mravom.

10.3 Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi bol obsiahnutý i v ZoOS2007 (zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa ... v znení účinnom ku dňu 21.5.2008). Podľa § 4 ods. 5 tohto právneho prepisu predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

10.4 Aplikáciu § 3 O.z. v otázke výšky odplaty nevyučuje ani § 53 ods. 6 O.z. účinného v čase uzatvorenia zmluvy. Podľa tohto ustanovenia, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplaty poskytované bankami pri spotrebných úveroch. Ustanovenie § 3 ods. 1 O.z. patrí k právnym normám s relatívne neurčitou hypotézou, t. j. k právnym normám, ktorých hypotéza nie je stanovená priamo právnym predpisom a ktoré tak prenechávajú súdu, aby podľa svojho uváženia v každom jednotlivom prípade sám vymedzil hypotézu právnej normy zo širokého, dopredu neobmedzeného okruhu okolností. Pri posudzovaní, či konanie účastníka občianskoprávneho vzťahu je v súlade či v rozpore s dobrými mravmi, zákon výslovne neurčuje z akých hľadísk má súd vychádzať. Rozhodnutie o tom, či sú splnené podmienky pre použitie ustanovenia § 3 ods. 1 O.z. alebo ustanovenia § 39 O.z. je vždy potrebné urobiť po starostlivej úvahe, v rámci ktorej musia byť zvážené všetky rozhodujúce okolnosti. Pri dojednaní úrokov koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100% oproti priemeru bánk. Podľa údajov NBS priemerné úrokové miery z úverov obchodných bánk pre spotrebiteľské úvery od 1 do 5 rokov boli v mesiaci apríl 2008 vo výške 12,26% a v mesiaci máj 2008 vo výške 11,14%. Dohodnutý úrok 30% p.a. $(597,49 : 3) : 663,88 \times 100$ - nie však úrok vo výške viac ako 100% p.a., ako to v bode 35. rozsudku uviedol omylom súd prvej inštancie - oproti priemernej úrokovej sadzbe úverov poskytovaných na obdobie piatich rokov bankami vo výške 11,14% (čo odvolací súd zistil na stránke NBS) o 269% prevyšuje tento priemer (nehovoriac o tom, že dohodnutá cena úveru / úrok + neprimerane vysoký poplatok za vypracovanie a uzatvorenie zmluvy a správu úveru - vo výške už aj tak v neprimeranej výške dohodnutého 30% - tného ročného úroku/ 60% p.a. prevyšuje tento priemer o 538%), čo rozhodne nemožno považovať za primerané, a teda zodpovedajúce dobrým mravom. Záver o neplatnosti dojednania o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 O.z. má preto oporu vo vykonanom dokazovaní. Uvedený záver nemôže zmeniť tvrdenie žalobcu v odvolaní, že odplatu za poskytnutie spotrebiteľského úveru je možné považovať za súladnú so zákonom o spotrebiteľských úveroch. Súhrnné informácie o údajoch o novovzniknutých spotrebiteľských úveroch veriteľmi zverejňované v neskoršom období MF SR nie je možné nadradiť (a uprednostniť) pred ustanoveniami Občianskeho zákonníka upravujúcimi dobré mravy.

10.5 V prípade spotrebiteľských zmlúv môže súd skúmať len celkovú odplatu a pokiaľ táto odplata podstatne neprimerane prevyšuje odplatu požadovanú na bankovom (a neskôr aj finančnom) trhu, môže vyvodiť neplatnosť takejto dohody. Podľa názoru odvolacieho súdu ani zo žiadneho ustanovenia osobitného zákona upravujúceho poskytovanie úverov nemožno vyvodiť, že ust. § 53 ods.6 O.z. by malo predstavovať špeciálnu normu voči § 39 O.z. a že by malo vylučovať prípadné skúmanie rozporu úrokovej sadzby s dobrými mravmi podľa § 39 O.z.. Naopak, ustanovenie § 53 ods. 6 O.z. dopĺňa iné normy obmedzujúce výšku odplaty (odmeny) veriteľa pri poskytovaní úverov a pôžičiek. Súčasťou odplaty je totiž nielen samotný úrok, ale aj ďalšie poplatky a plnenia pri uzavretí zmluvy alebo počas jej trvania. Aj prípadný súlad celkovej odplaty s odplatami na bankovom finančnom trhu podľa § 53 ods. 6 O.z. nebráni súdu skonštatovať nemravnosť úrokovej sadzby podľa § 39 O.z. a vysloviť jej neplatnosť. Podobne je v prerokúvanej veci nepodstatné ustanovenie § 502 ods. 1 Ob.z. (zákon č. 514/2003 Z.z. Obchodný zákonník v znení jeho neskorších zmien a doplnení). Toto ustanovenie vyslovene normuje čiastočnú neplatnosť dohody o úrokovej sadzbe, ktorá prevyšuje najvyššiu prípustnú zákonnú hranicu.

V prerokovanej veci však nie je vôbec sporné, že žiaden zákon konkrétne neobmedzuje výšku úrokovej sadzby pri úvere. Z toho však nemožno vyvodiť, že by bola prípustná dohoda o akejkolvek úrokovej sadzbe. Súd je aj pri neexistencii zákonného obmedzenia výšky úrokovej sadzby oprávnený a povinný skúmať jej súlad s dobrými mravmi v zmysle § 39 O.z..

11. Neobstojí ani námietka žalovaného, že súd mal na prejednávajúcu vec aplikovať ust. § 3 ods. 11 ZoSÚ2001 a za neplatnú vyhodnotiť len tú časť odplaty, ktorá bola dohodnutá v rozpore s maximálnou výškou odplaty ustanovenou nariadením vlády, nakoľko ako to uviedol aj samotný žalovaný, v čase uzatvárania spornej úverovej zmluvy takto stanovená odplata nebola. Nar. vlády SR č. 238/2008 Z.z. ktorým sa ustanovuje výška, ktorú nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru nadobudlo účinnosť až dňa 1. júla 2008, teda po uzatvorení úverovej zmluvy a nemalo prechodné ustanovenie, ktoré by takýto postup umožňovalo. Okrem toho v prospech záverov súdu prvej inštancie svedčí aj celkový charakter zmluvy, ktorá svojim obsahom odporuje dobrým mravom aj vzhľadom na neprimerané sankcie uvedené v bode V. - povinnosť dlžníka platiť zmluvnú pokutu vo výške 2,5% z poskytnutého úveru, a to aj opakovane pri každom omeškaní so zaplatením niektorej splátky, povinnosť dlžníka platiť poplatok 6,63 eur (200 Sk) za každú písomnú alebo telefonickú upomienku, za identifikáciu platby pri neuvedení správneho variabilného symbolu, povinnosť dlžníka platiť zmluvnú pokutu vo výške 25% (minimálne 500 Sk) z každej platby súvisiacej s predmetom zabezpečenia, ktorú vykoná veriteľ namiesto dlžníka, povinnosť dlžníka zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške celého dohodnutého príslušenstva v prípade predčasného zosplatnenia úveru, a v takomto prípade aj povinnosť dlžníka platiť úrok z omeškania vo výške 0,25% denne z celkovej dlžnej sumy (teda aj z neprimerane vysokého bežného úroku z úveru po zosplatnení úveru) ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru a to až do jeho uhradenia dlžníkom, povinnosť dlžníka platiť zmluvnú pokutu 25% z poskytnutého úveru v prípade, že na písomnú výzvu nového vlastníka neodovzdá predmet zabezpečenia úveru a pod., prednostne neprimerane tvrdo sledujúc možnosť veriteľa uspokojiť svoju pohľadávku z predmetu zabezpečenia (tu pozri čl. VII. ods. 2 zmluvy v zmysle ktorého „... dlžník dáva s účinnosťou odo dňa podpisu tejto zmluvy podľa § 29 Trestného zákona súhlas novému vlastníkovi k zásahu do jeho osobnej slobody“..., prípadne pre prípad vypratania nehnuteľností „...ak si dlžník v mieste určenom veriteľom neprevezme uložené veci udeľuje týmto veriteľovi splnomocnenie, aby v jeho mene a na jeho účet tieto speňažil spôsobom a v cene podľa vlastného uváženia...“, a ďalej „... veriteľ je oprávnený naložiť s vecami, ktoré nebolo možné speňažiť podľa vlastného uváženia, pričom takéto konanie nezakladá právo dlžníka na náhradu škody.“).

12. K námietke žalovaného, že za neplatnú z dôvodu rozporu s dobrými mravmi mala byť považovaná len tá časť dohody, ktorú vzhľadom na výšku dohodnutých úrokov súd považoval za neprimeranú, a teda nie celú dohodu o výške úrokov odvolací súd uvádza, že ak sa podľa § 41 O.z. dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, nevyplýva, že túto časť nie je možné oddeliť od ostatného obsahu. Tam, kde sa dôvod neplatnosti vzťahuje na celý právny úkon (dôvod neplatnosti sa týka jeho podstaty) je právny úkon neplatný v celom rozsahu. Otázku možnosti a nemožnosti oddelenia právneho úkonu treba posudzovať z hľadiska povahy a obsahu celého právneho úkonu a nielen z hľadiska oddeľovanej časti. Zmluvu, pokiaľ ide o zákonom určené pojmové znaky, treba chápať ako nedeliteľný celok, v prejednávanej veci obsah samotnej zmluvy vo vzťahu k dojednaniu o dohodnutej výške úrokov (ako aj celkovej odplaty za úver) tvorí nedeliteľný celok a pokiaľ túto dohodu o výške úrokov považoval súd prvej inštancie za neplatnú z vyššie uvedených dôvodov, potom podľa obsahu ju nebolo možné oddeliť tak, ako to má na mysli § 41 O.z..

13.1 Vo vzťahu k neplatnosti dodatku k zmluve o úvere odvolací súd dodáva:

Podľa § 34 O.z., právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

13.2 Obsahom právneho úkonu sa rozumie určenie právnych následkov, ktoré z takého právneho úkonu majú vzniknúť, to znamená určenie vzniku, zmeny alebo zániku právneho vzťahu, prípadne práv a povinností, vrátane podmienok pre vznik či ďalší rozvoj právnych vzťahov (NS ČR 28Cdo 1845/2008).

13.3 Z obsahu samotného dodatku z 20. januára 2009 je zrejmé, že tento dodatok zmluvné strany uzatvárali za účelom zmeny len niektorých práv a povinností dohodnutých v pôvodnej úverovej zmluve z 21.5.2008 a že ich vôľa nesmerovala k uzavretiu novej úverovej zmluvy ako to namietal žalovaný. Úmysel

strán odchylné upraviť niektoré práva a povinnosti pôvodne dohodnuté v úverovej zmluve z 21.5.2008 vyplýva už zo samotného označenia tejto zmluvy "Dodatok k zmluve o úvere so zabezpečením záväzku prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktorú uzavreli 21.5.2008 žalovaný ako veriteľ a žalobca ako dlžník", ale aj z článku I. bod 1. a 2., z ktorých je zrejmé, že vôľou strán bolo len navýšiť aktuálny zostatok pôvodného úveru o sumu 3.225,54 eur ako aj z čl. I. bod 5. z ktorého je zrejmé, že zmluvné strany sa dohodli, že ustanovenia predchádzajúcej zmluvy o úvere z 21.5.2008, ktoré nie sú dotknuté týmto dodatkom platia v pôvodnom znení (ide o jednoznačne prejavenu vôľu strán byť viazaný aj naďalej určitými - dodatkom nedotknutými právami a povinnosťami dohodnutými v pôvodnej zmluve. Úverová zmluva a dodatok k nej podľa názoru odvolacieho súdu tvoria jeden celok a tak v prípade neplatnosti základnej zmluvy jej osud zdieľa aj dodatok k nej. Dojednanie o zmene úverovej zmluvy je neplatné, ak nevznikla platne zmluva, ktorá mala byť menená.

14.1 Vo vzťahu k neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti z 21.5.2008 odvolací súd dodáva, že tak ako to uzavrel súd prvej inštancie aj podľa názoru odvolacieho súdu v prípade tejto zmluvy ide o vedľajší záväzok, t. j. taký, ktorý zároveň trvá popri hlavnom záväzku a je od hlavného záväzku závislý. Z akcesorickej povahy zabezpečenia záväzkov vyplýva, že vedľajší (zabezpečovací) záväzok nemôže platne vzniknúť bez existencie platného hlavného (zabezpečovaného) záväzku. Pokiaľ je ako odporujúce zákonu neplatné dojednanie o založení hlavného záväzku, nemohlo platne vzniknúť ani jeho zabezpečenie (tu pozri aj rozsudok NS ČR z 31.5.2004, sp.zn. 33Odo 330/2002), a teda v prejednávanej veci bez ďalšieho neplatným je aj dojednanie o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, keďže takýto prevod jednoznačne slúži k zabezpečeniu záväzkov právneho predchodcu žalobcu z neplatnej úverovej zmluvy z 21.5.2008.

14.2 Odvolací súd preto dospel k záveru, že právne posúdenie veci súdom prvej inštancie je vecne správne.

15.1 Pokiaľ ide o námietku o riadnom neodôvodnení rozsudku odvolací súd dodáva, že Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva stabilne judikuje, že povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie neznamena automaticky povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. sp. zn. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 163/2015 zo 17. marca 2016).

15.2 Odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia, čo do rozhodovania vo veci samej, uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ktoré primerane vysvetlil. Z pohľadu logiky a argumentačnej súdržnosti nebolo možné odôvodneniu napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vytknúť závažné nedostatky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí súčasne aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamena ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkou a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Odvolacia námietka žalovaného, týkajúca sa nedostatku obsahových náležitostí napadnutého rozhodnutia čo do rozhodnutia vo veci samej, ako i jeho arbitrárnosti, preto nemohla obstať, rovnako ako ani argument o porušení práva na spravodlivý proces.

16. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej, vyhovujúcej časti (výrok I., II. a III.) v súlade s § 387 ods. 1 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

17. Pokiaľ ide o rozhodnutie o trovách konania odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods.1 C.s.p., avšak pri svojom rozhodnutí o rozsahu nároku strán na náhradu trov konania bez ďalšieho zdôvodnenia nezohľadnil skutočnosť, že v časti žaloby žalobcu o určenie, že do dedičstva po poručiťelovi V. Q., zomr. XX.XX.XXXX patria nehnuteľnosti špecifikované v žalobe konanie zastavil, pre späťvzatie žaloby žalobcom. Preto odvolací súd rozsudok v časti

rozhodnutia o trovách konania postupom podľa § 389 ods.1 písm. b) C.s.p. (riadnym neodôvodnením rozhodnutia o trovách konania došlo k porušeniu práva strany na spravodlivý proces) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods.1 C.s.p.). Úlohou súdu prvej inštancie bude posúdiť pomer úspechu žalobcu a žalovaného v spore v zmysle zásady, že ak strana sporu v jednej žalobe uplatní niekoľko samostatných nárokov, postupuje sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa zásad pre priznanie náhrady trov konania pri každom nároku samostatne. Nemôže teda úspech žalobcu v spore týkajúci sa iba niektorého nároku založiť právo na náhradu trov konania vo všetkých nárokoch. V prípade zavineného zastavenia konania o niektorom nároku je potrebné o trovách konania rozhodnúť podľa § 256 Ods.1 C.s.p.. V novom rozhodnutí o trovách prvoinštančného konania rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

18. K prijatiu tohto rozhodnutia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení a § 393 ods. 2 posledná veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je podľa § 421 C.s.p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).